

Stručni rad

## **PAS U POSJETI**

Mojca Debeljak  
Osnovna škola Orehek Kranj, Slovenija

**Sažetak**

Djeca uglavnom vole pse i žele njihovo društvo. Iznimka su obično pojedinci koji su imali loša iskustva s psom i zato je dužnost nas odraslih osigurati sigurno i ugodno druženje psa i djeteta. U školi nam u tome može "pomoći" terapijski pas koji svojim prisustvom u razredu ili školi stvara ugodno raspoloženje, potiče razgovor i suradnju. Njegova odanost, iskrenost i privrženost značajno pridonose poticajnoj klimi za učenje, te boljem ozračju. Udruga Tačke pomagačke (Šapice pomagačice) je dobrovoljna udruga koja već provodi terapijski rad uz pomoć pasa u 126 različitih ustanova diljem Slovenije. A kako smo mi imali priliku biti jedna od ovih 126 institucija, ja sam Tačke pomagačke „dovela“ u našu područnu školu. U prošloj školskoj godini učenici 1. i 2. razreda imali su posjet terapijskog psa po imenu Bach. Naučili su kako se ponašati u blizini psa, na što trebaju obratiti pozornost pri susretu s njim, a prije svega su se družili s njim. Kasnije smo se dogovorili da učenici 2. razreda čitaju zajedno s Bachom, jer je i prethodna COVID-19 godina dovela do većeg broja "slabijih čitača". Cilj je bio da se učenici raduju čitanju, kako mu ne bi tako teško pristupali, te ih uz Bachovu pomoć motivirati za daljnje čitanje.

**Ključne riječi:** terapijski pas, šapice pomagačice, druženje, čitanje

## 1. Uvod

Prije nekog vremena razmišljala sam kako obogatiti našu školsku svakodnevicu, a ujedno djeci ponuditi neko novo životno iskustvo. Nedugo nakon toga saznala sam za udrugu Tačke pomagačke (Šapice pomagačice). Prethodno nisam bila upoznata s njihovim radom, pa sam prvo posjetila njihovu web stranicu, pročitala neke od njihovih priloga, a budući da me zanimala njihova misija, stupila sam u kontakt s njima. Riječ je o dobrovoljnoj udruzi koja već obavlja terapijski rad uz pomoć pasa u 126 različitih ustanova diljem Slovenije. A kako smo mi imali priliku biti jedna od ovih 126 institucija, ja sam Tačke pomagačke „dovela“ u našu područnu školu. Godine Covida-19 ostavile su traga i posljedice na učenike, a jedan od načina da im se pomogne svakako je pomoć čovjekovog najboljeg prijatelja – psa.

## 2. Dijete i pas

Djeca uglavnom vole pse i žele njihovo društvo. Iznimka su obično pojedinci koji su imali loša iskustva s psom i zato je dužnost nas odraslih osigurati sigurno i ugodno druženje psa i djeteta. Pas je živo biće koje osjeća bol, strah, ljutnju, žed, radost... baš kao i mi, stoga je ispravno odnositi se prema njemu s poštovanjem i ljubavlju. A budući da pas ne može govoriti, potrebno je dijete naučiti kako da prepoznata njegov govor tijela. Prvo što dijete treba znati je da nikada ne smije prilaziti psu ako uz sebe nema vlasnika, te ako je pas vezan ili iza ograde. Pas također mora biti ostavljen na miru i kada je u procesu hranjenja ili se igra sa svojom igračkom... Također je važno da dijete prepozna kada je pas uplašen ili bolestan, te također, kada pas izgleda ljutito. Pas nam to zna jako dobro pokazati svojim repom koji mu je između stražnjih šapa, uši su mu spuštene, a dlaka na vratu podignuta. Kada dijete upozna sve navedene osobine psa, vrijeme je i da mu pristupi. Pri tom činu potrebno je dijete naučiti kako se treba ponašati. Prvi kontakt obično se dogodi kada dijete pogladi psa, no dobro je prethodno pitati vlasnika za dopuštenje. Psa se treba maziti sa strane, a ne po tjemenu, što je često slučaj. Dijete psa također može pozvati k sebi ako za to ima dopuštenje vlasnika, a u suprotnom, ako mu pas ne želi prići, neka ga pusti na miru. Još uvijek se može dogoditi da djetetu bude neugodno ili da osjeća strah pri susretu sa psom. U tom slučaju dijete ne bi trebalo bježati od psa, već bi se trebalo umiriti i ne mahati rukama, jer na taj način može psu prenijeti upravo suprotno od onoga što bi željelo, a to je, da bi se željelo igrati s njim. Unatoč strahu, ako je to moguće, dijete ne smije vikati i treba ostati što mirnije, jer će ga pas najvjerojatnije samo ponjušiti i shvatiti da za njega nije zainteresiran, te potom otići. Djeca često sa sobom imaju igračku koja privuče psa, zainteresira ga i želi je pomirisati, pa dijete tada taj predmet treba staviti na pod. Posljednja, vrlo važna preporuka je da nepoznatog psa nikada ne gledate u oči, jer kontakt očima u svijetu pasa predstavlja izazov. [1]

## 3. Terapijski pas

Terapijski pas može biti pas koji je dobro socijaliziran, odgojen i dresiran. Mora imati visok prag tolerancije za ljude, ali i za druge životinje. Uz sve navedene karakteristike, psi koji se izškoluju za terapijske pse moraju zajedno sa svojim vodičem uspješno položiti završni ispit, biti stari najmanje 2 godine, te posjedovati važeću veterinarsku svjedodžbu. Važno je napomenuti da terapijski psi nisu psi pomagači, štoviše, ne može svaki pas postati terapijski pas, jer su kriteriji

za testiranje prikladnosti vrlo visoki. Osobine koje pas mora imati su: inteligencija, dobra dresura, koncentracija, smirenost, društvenost, nježnost i dobra higijena. Poznate pasmine terapijskih pasa su: zlatni retriever, labrador, njemački ovčar, pudl, pomeranac, francuski buldog, border collie...[2], no u praksi se često pokazalo da i druge pasmine pasa udovoljavaju karakteristikama koje su potrebne terapijskom psu.

#### **4. Pas u školi**

Prisutnost terapijskog psa u učionici ili školi stvara ugodno raspoloženje, potiče razgovor i suradnju. Njegova odanost, iskrenost i privrženost značajno pridonose poticajnoj klimi za učenje i boljem ozračju.

Tijekom susreta učenici su često opušteniji, motiviraniji za rad, čak i hrabriji. Bezuvjetna privrženost psa u njima potiče osjećaj prihvaćenosti i sigurnosti. Osim toga, pas u razredu utječe na samopouzdanje učenika, potiče društvene kontakte, tješi ih i ublažava eventualne napete trenutke. Kako će pas surađivati s uključenima u školi stvar je dogovora. Najčešći oblici rada su: povremeni ili jednokratni dolasci, redoviti tjedni (mjesečni) dolasci, redovito pohađanje nastave, sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima i pomoć u individualnoj nastavi. [3]

##### **4.1. Bach u posjeti**

Prošle školske godine, sredinom listopada, našu je školu prvi put posjetio vrlo poseban gost. Učenici 2.a razreda, koji su trebali prvi prvi nazočiti susretu, bili su puni iščekivanja. Za početak sam im pročitala bajku pod naslovom „Psić pazi i spasi igralište“, a zatim smo razgovarali o našem ponašanju tijekom posjeta, jer smo morali biti svjesni, da živahno okruženje može biti dosta naporno za psa. Tako, potpuno „opremljena“ djeca, su bila spremna za posjet. Bach je Cavalier King Charles španijel i ima 11 godina. Njegova vlasnica gđa. Anica je umirovljenica koja se, kako sama kaže, slučajno našla u društvu Tačke pomagačke. Budući da joj se svidio njihov princip rada, odlučila je da će skupa s Bachom surađivati s društvom. Imaju sve potrebne dozvole, a prije svega puno volje i veselja za rad. Rade u našoj školi i u Domu umirovljenika Kranj. Raspored im je donedavno bio prilično gust, no zadnjih par godina malo su ograničili dolaske zbog Bachove dobi. Prvi susret održan je u sportskoj dvorani sa svih 17 učenika. Gđa. Anica je predstavila Bachovu torbu u kojoj drži bočicu za žed, dekicu, slatkiše za Bachov trud i igračku. Zatim nam je uz pomoć slika dočarala kakvo ponašanje psi vole, a što im se ne sviđa. Na kraju prvog susreta svaki od učenika imao je priliku „surađivati“ s Bachom. Bivali su između sljedećih aktivnosti: odvesti ga u šetnju po teretani, očetkati ga, dati mu poslasticu, izvoditi trikove s njim - Bach napravi osmicu oko mojih nogu, Bach pleši sa mnom, Bach pogodi u kojoj ruci je poslastica, Bach skoči...



Slika 1: Prvi susret učenika drugog razreda s Bachom



Slika 2: Slikovni prikaz - Što pas voli, a što ne voli



Slika 3: Šetnja po sportskoj dvorani

#### 4.2. Čitanje s Bachom

U suradnji s učiteljicom 2.a razreda i gđom. Anicom odlučile smo se da će naši budući susreti biti u duhu čitanja. Zbog zatvaranja škola prošle godine neki su učenici imali dosta problema s čitanjem. Željele smo im čitanje predstaviti na pozitivan, opušten način, a prije svega sa željom da ih motiviramo za čitanje u budućnosti. Znamo da čitanje naglas u razredu može biti jako stresno za dijete, no uz psa se opuštaju, pa čak i uživaju u čitanju. Također je činjenica da što je čitanje zabavnije i opuštajuće, to je djetetovo zanimanje veće. Pas je divan prijatelj za čitanje jer pažljivo sluša, ne osuđuje i ne kritizira, pa čak se i ne smije. Osim toga, omogućuje djetetu čitanje vlastitim tempom i ne izaziva strah kao njegovi vršnjaci. Vlasnik psa uz pomoć psa potiče i usmjerava djetetovu aktivnost, sudjeluje u čitanju i pomaže u razumijevanju pročitaneog teksta. [4]

Unatoč tome što je u razredu bilo i "dobrih čitača", kojima u načelu ne bi trebala dodatna vježba, sva su djeca čitala s Bachom. Za vrijeme jednog školskog sata izredalo se je troje djece koja su isprva čitala tekstove pisane velikim, a kasnije i malim slovima. Čitali su po 10 minuta, a onda su se mogli još malo igrati s Bachom. Na kraju prvog čitanja dobili su označivač stranice koji će ih motivirati za daljnje čitanje. Napomenula bi, da su pri čitanju sudjelovali samo gđa Anica, Bach i učenik, jer je preporučljivo da nastavnik ne bude u učionici za vrijeme čitanja.

Dakle, moj zadatak je bio samo uskladiti vrijeme svih sudionika tijekom školskog sata.

Tijekom cijele školske godine učenici su tri puta čitali s Bachom. Njihovo čitanje se je popravilo, ali to se ne može u potpunosti pripisati samo čitanju sa psićem jer je ipak bilo premalo puta izvedeno, tim više što su sudjelovali svi učenici, a ne samo "slabi čitači". Unatoč tome, „misija“ je bila uspješno obavljena, jer su djeca rado čitala Bachu, uživala u čitanju, a bila su također motivirana za čitanje na nastavi.



Slika 4: Označivač stranice



Slika 5: Čitanje

#### 4.3. Susret učenika prvog razreda s Bachom

Kao druga stručna radnica u 1. razredu željela sam da i najmlađi učenici također dožive iskustvo susreta s terapijskim psom. Održali smo samo dva sastanka s njima, jer nažalost nismo imali vremena za nešto više. Razred je brojčano velik pa sam stoga učenike podijelila u 2 grupe. Naročito sam ih pripremala za Bachov posjet, jer je u razredu bilo i živahnije djece koja su trebala jasnije upute za primjereno ponašanje. Ovaj put moj "strah" da će djeca biti previše živahna bio je nepotreban jer ih je posjet apsolutno očarao. Čak su i prvašići naučili pravila ponašanja pri susretu sa psom. Osim toga, naučili su kako pravilno pokupiti pseće "kakice", kako pravilno reagirati pri susretu s ljutitim psom, te na kraju, surađivati s Bachom u njegovim trikovima. Nemali broj djece kod kuće ima kućnog ljubimca, ali to nije umanjilo njihovo oduševljenje Bachom. Na pitanje što im se najviše svidjelo odgovorili su: da ga mogla maziti (J.L.), da mi je dao šapicu i bio dobar (B.K.), da sam ga mogao izvesti u šetnju (G.P.), da je sa mnom plesao (E.P.) da sam ga mogla očetkati i da ima tako meko krzno (J.B.).



Slika 6: Susret sa ljutim psom



Slika 7: Skupljanje pasijih "kakica"



Slika 8: Osmica oko nogu



Slika 9: Četkanje krzna

## 5. Zaključak

Opće je poznato da se psi odlično snalaze u ulozi prijatelja, kolege, tješitelja, suputnika i terapeuta. Svojom nazočnošću povoljno utječu na poboljšanje motorike, izražavanje emocija, govora i samopoštovanja. Prednost uključivanja pasa u proces učenja je upravo u tome što tijekom jednog susreta radimo na nekoliko područja istovremeno, zbog čega je ovakva terapija uspješna. Sama nazočnost psa u učionici ogromna je motivacija za učenike, jer u njegovom društvu oni su jednostavno ono što jesu. I u ovoj školskoj godini nastavljamo s Bachovim gostovanjima. Učenici četvrtog i petog razreda htjeli su njegovo društvo. Plan je barem jednom posjetiti sve razrede naše područne škole.

## 6. Literatura

[1] Trampuš, M. (2021) Otrok in pes. Interno gradivo SVŠGUGL

[2] Kakšen pes je primeren za delo terapevtskega psa? URL: <https://www.generalizame.si/zdravje/zdravi-namigi/kaksen-pes-je-primeren-za-delo-terapevtskega-psa-> (23.11.2022)

[3] Pes v šoli. URL: <https://www.tackepomagacke.si/mma/-/2019102917551693/> (23.11.2022)

[4] Beremo s tačkami – R. E. A. D. URL:

[https://www.tackepomagacke.si/terapevtski\\_programi/beremo\\_s\\_tackami\\_read/](https://www.tackepomagacke.si/terapevtski_programi/beremo_s_tackami_read/) (23.11.2022)